NORAKSTS
Lieta Nr.A42895809
A01007-11/2

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2011.gada 18.maijā

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese A.Audzere,

piedaloties pieteicējas akciju sabiedrības „Swedbank" pilnvarotajai pārstāvei zvērinātai advokātei Ilzei Jankevičai un pilnvarotajam pārstāvim zvērinātam advokātam Nilam Fogelam, atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Patērētāju tiesību aizsardzības centra pilnvarotajai pārstāvei *E.G.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc akciju sabiedrības (turpmāk – AS) „Swedbank" pieteikuma par Patērētāju tiesību aizsardzības centra 2009.gada 14.jūlija lēmuma Nr.15-apk atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Patērētāju tiesību aizsardzības centrs (turpmāk tekstā – Centrs) 2009.gada 28.janvārī saņēma *T.G.* iesniegumu saistībā ar 2006.gada 10.janvārī starp *T.G.* un AS „Hansabanka", (pēc nosaukuma maiņas - AS „Swedbank") (turpmāk arī – pieteicēja vai banka) noslēgtā aizdevuma līguma Nr.06002074-PK (turpmāk - aizdevuma līgums) atbilstību patērētāju tiesību aizsardzību regulējošo normatīvo aktu prasībām. Iesniegumā izteikts lūgums Centram konstatēt patērētāju tiesību aizskārumu, kā arī atzīt noslēgtā aizdevuma līguma 1.11, 7.4.,10.4. un 11.5.punktus par spēkā neesošiem no līguma noslēgšanas brīža.

Centrs, izskatot *T.G.* iesniegumu, konstatēja, ka pēc būtības identiskus līguma noteikumus jau ir vērtējis un 2008.gada 10.septembrī ir pieņēmis patērētāju interešu kolektīvo lēmumu par nevienlīdzīgiem līguma noteikumiem Nr.43-lg. Ar minēto lēmumu Centrs uzdeva bankai pārtraukt pildīt ar patērētājiem noslēgtajos līgumos nevienlīdzīgu un netaisnīgu līguma noteikumu, mēneša laikā grozīt patērētājiem piedāvātajos līguma projektos nevienlīdzīgu un netaisnīgu līguma noteikumu un sniegt informāciju Centram par lēmuma izpildi pirms beidzas noteiktais mēneša termiņš.

Centra Administratīvo pārkāpumu lietu sektora vadītāja konstatēja, ka banka nav izpildījusi 2008.gada 10.septembra lēmumā Nr.43-lg uzdoto un 2009.gada 24.martā sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu RA Nr.203266. Ar Centra Administratīvo pārkāpumu lietu sektora vadītājas 2009.gada 22.aprīļa lēmumu Nr.EO3-RIG-103 banka saukta pie administratīvās atbildības atbilstoši Latvijas Administratīvo pārkāpuma kodeksa (turpmāk tekstā - LAPK) 166.^{16}panta pirmajai daļai un sodīta ar naudas sodu Ls 200 apmērā.

Nepiekrītot minētajam lēmuma, banka to apstrīdēja Centrā, kuras direktores vietniece ar 2009.gada 14.jūlija lēmumu Nr.15-apk (turpmāk – Lēmums) sākotnējo lēmumu atstāja negrozītu.

[2] Lēmums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[2.1] Centrs atzīst, ka AS „Swedbank" vairākkārtīgi ir noslēgusi aizdevuma līgumus ar *T.G.* kā fizisku personu, kurā kā ķīla norādīts viens un tas pats nekustamais īpašums, kā arī to, ka AS „Swedbank" ar *T.G.* kā pašnodarbinātu personu bija sadarbības līgums nekustamo īpašumu jomā. Centrs uzskata, ka AS „Swedbank" bija pietiekoši daudz informācijas, pamatojoties uz kuru tā varēja secināt un tai bija jāsecina, ka aizdevuma līgums ir noslēgts ar fizisku nevis juridisku personu.

[2.2] Centrs ir vērtējis Latvijas Bankas Kredīta reģistra pārskatā norādītās *T.G.* saistības pret citām kredītiestādēm. Minētajā pārskatā *T.G.* bez aizdevuma līguma par nekustamā īpašuma iegādi uzrādītas vēl divas citas hipotekārās saistības. Centrs 2009.gada 6.aprīlī sazinājās ar *T.G.*, kura paskaidroja, ka aizdevums ņemts nekustamā īpašuma iegādei un remontam personīgām vajadzībām un tas nav saistīts ar cita nekustamā īpašuma iegādi vai saimniecisko darbību. Tādējādi saskaņā ar 2009.gada 7.aprīlī saņemto *T.G.* paskaidrojumu nekustamā īpašuma iegādes nolūks bija personīgai lietošanai un iegādātajā nekustamajā īpašumā pašlaik dzīvo *T.G.* un viņas ģimene. Vienlaikus Centrs ir ņēmis vērā *T.G.* minēto, ka viņas kā mākleres saimnieciskā darbība bija saistīta ar klientu piesaistīšanu pieteicējai, ar kuru tika noslēgts sadarbības līgums, nevis nekustamo īpašumu uzpirkšanu ar nolūku veikt saimniecisko darbību, vēlāk tos pārdodot.

[2.3] Centrs uzskata, ka pirms administratīvā pārkāpuma lietas ierosināšanas 2009.gada 2.martā AS „Swedbank" bija iespēja novērst patērētāju tiesību pārkāpumu, izvērtējot aizdevuma līguma noslēgšanās mērķi.

[2.4] AS „Swedbank" 2009.gada 12.janvārī *T.G.* nosūtīja vēstuli, kurā ir norādījusi, ka *T.G.* tiek piemēroti 2008.gada 10.septembra lēmumā Nr.43-lg konstatētie netaisnīgie līguma noteikumi. Līdz ar to Centrs secina, ka AS „Swedbank" nepildīja minētā lēmuma 2.punktu.

[2.5] Centrs uzskata, ka juridiskās personas izdarīta administratīvā pārkāpuma gadījumā nav nepieciešams konstatēt pie atbildības saucamās personas vainu un administratīvo sodu ir pamats piemērot, konstatējot un pierādot pašu tiesībpārkāpumu. Tādējādi Centrs konstatē, ka AS „Swedbnak" ir pieļāvusi LAPK 166^{16}.panta pirmajā daļā noteikto pārkāpumu.

[2.6] Centrs atzīst administratīvā soda piemērošanu AS „Swedbank" par nepieciešamu un vajadzīgu, lai turpmāk atturētu no šāda administratīvā pārkāpuma izdarīšanas un panāktu neizpildīto tiesisko pienākumu izpildi, kā arī, lai atturētu citas personas no līdzīgu pārkāpumu izdarīšanas.

Centrs norāda, ka AS „Swedbank" paskaidrojums administratīvās pārkāpuma lietas ietvaros vērtējams kā atbildību mīkstinošs apstāklis, jo nav iestājušās negatīvās sekas, t.i., *T.G.* nav piemērots līgumsods 5% apmērā.

AS „Swedbank" tikai pēc Centra iejaukšanās 2009.gada 15.aprīlī novērsa pārkāpumu un nosūtīja *T.G.* vēstuli „Par saistību apmēru" par kopējo parādsaistību summu, kurā neietilpst līgumsods 5% apmērā. Līdz ar to šajā gadījumā patērētāju tiesību pārkāpums jau ir noticis līdz brīdim, kad Centrs konstatēja atbildību mīkstinošu apstākli. Tādēļ Centrs šo pārkāpumu vērtē kā neatgriezenisku ar pašu prettiesiskās darbības faktu. Tādējādi konstatētais pārkāpums nav atzīstams par maznozīmīgu.

Pamatojoties uz atbildību mīkstinošiem apstākļiem un izvērtējot AS „Swedbnak" mantas stāvokli, Ls 200 naudas sodu Centrs uzskata par samērīgu un adekvātu.

[3] Nepiekrītot Lēmumam, pieteicēja vērsās Administratīvajā rajona tiesā, lūdzot to atcelt, balstoties uz turpmāk norādītajiem apsvērumiem.

[3.1] Ne visos gadījumos fiziska persona ir uzskatāma par patērētāju. Ja tā ir saimnieciskās vai profesionālās darbības veicēja, par ko liecina preces iegādāšanas nolūks un sistemātiskas darbības ar mērķi gūt peļņu, tad tā nav uzskatama par patērētāju.

Tikai administratīvās lietas izskatīšanas laikā *T.G.* atklāja informāciju, kas pieteicējai ļāva konstatēt, ka, slēdzot aizdevuma līgumu, *T.G.* nav rīkojusies savas saimnieciskās darbības ietvaros un līdz ar to ir uzskatāma par patērētāju. Banka pēc šīs informācijas saņemšanas nekavējoties nosūtīja *T.G.* vēstuli, ar kuru viņa tika informēta par līgumsoda 5% apmērā atcelšanu, tādejādi izpildot ar 2008.gada 10.septembra lēmumu Nr. 43-lg uzliktos pienākumus par netaisnīgu līguma nosacījumu atcelšanu attiecībā arī uz *T.G*. Pirms šīs informācijas saņemšanas pieteicēja nezināja un nevarēja zināt, ka, ņemot hipotekāro aizdevumu, *T.G.* ir rīkojusies kā patērētāja, nevis saimnieciskās darbības veicēja.

Pieteicēja, zinot, ka *T.G.* ir pašnodarbināta māklere nekustamā īpašuma tirgū, izsniedza viņai hipotekāro aizdevumu pārliecībā, ka tas ir nepieciešamas profesionālo darbību veikšanai pelņas gūšanas nolūkā. Pieteicēja savu viedokli balstīja arī uz faktu, viņas deklarētā un pieteicējai norādītā adrese nav */adrese/*, Jūrmalā, kur atrodas par izsniegto aizdevumu iegādātais nekustamais īpašums, bet gan cita adrese Rīgā.

Tāpat pieteicējai bija zināms arī par vismaz trīs citiem hipotekārajiem aizdevumiem, kas izsniegti *T.G.* nekustamā īpašuma iegādei, kā arī par viņas īpašumā esošu dzīvokli Rīgā, ko apliecina zemesgrāmatas izdruka. Bez tam, kā liecināja zemesgrāmatas izdruka par īpašumu Rīgā */adrese/*, *T.G.* ar to bija veikusi sistemātiskas darbības, pakāpeniski ar vairākiem darījumiem nopērkot tā domājamās daļas no dažādiem īpašniekiem un kļūstot par tā vienīgo īpašnieci, lai tikai pēc diviem mēnešiem un 13 dienām to pārdotu tālāk diviem citiem īpašniekiem. Šāds izteikti spekulatīvs darījums un kopumā personas netipiski augstā aktivitāte nekustamā īpašuma tirgū lika secināt, ka *T.G.* nodarbojās ne tikai ar māklera pakalpojumu sniegšanu, bet arī ar nekustamā īpašuma pirkšanu un pārdošanu pelņas gūšanas nolūkā. Tādejādi pieteicēja pamatoti varēja uzskatīt, ka kārtējais hipotekārais aizdevums klientei ir vajadzīgs tieši šim nolūkam.

Pieteicēja norāda, ka visos gadījumos, kad pieteicējai nebija radušās šaubas par to, ka klients-aizņēmējs ir uzskatāms par patērētāju, pieteicēja ir pārtraukusi piemērot līguma nosacījumus par līgumsodu 5% apmērā.

[3.2] Pieteicēja uzskata, ka konkrētajā gadījumā kaitīgās sekas nav iestājušās, un pat tad, ja tās būtu iestājušās, tās būtu viegli novēršamas. Pieteicēja vēl pirms Lēmuma pieņemšanas - tiklīdz uzzināja, ka kliente *T.G.* ir uzskatāma par patērētāju, - ir nosūtījusi viņai vēstuli, ar kuru viņa ir informēta par noteikuma par 5% līgumsoda atcelšanu.

[4] Tiesai iesniegtajos rakstveida paskaidrojumos Centrs norāda, ka pieteikums ir noraidāms pamatojoties uz Lēmumā minētajiem argumentiem. Papildus Centrs norāda uz Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta pirmo daļu, proti, ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs nedrīkst piedāvāt tādus līguma noteikumus, kas ir pretrunā ar līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu, šo likumu un citiem normatīvajiem aktiem. Tādējādi juridiskās personas izdarīta administratīvā pārkāpuma gadījumā nav

nepieciešams konstatēt pie atbildības saucamās personas vainu un administratīvo sodu ir pamats piemērot, konstatējot un pierādot pašu tiesībpārkāpumu. Pieteicēja, pamatojoties uz Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta pirmās daļas noteikumiem, 2006.gada 10.janvārī, noslēdzot aizdevuma līgumu ar *T.G.*, nedrīkstēja patērētāju kreditēšanas līgumā iekļaut netaisnīgus līguma noteikumus.

[5] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvji prasību uzturēja, balstoties uz pieteikumā minētajiem argumentiem. Papildus pārstāvji norādīja, ka tiesu praksē ir atzīts, ka par saimniecisko darbību ir uzskatāma arī tāda darbība, kas pārsniedz savu vajadzību apmierināšanas robežas. Trešā nekustamā īpašuma iegāde, pēc pieteicējas ieskata, ievērojami pārsniedz vienas personas vajadzību apmierināšanas robežas.

2009.gada 26.janvāra *T.G.* atbildes vēstule pieteicējai tikai saturēja norādes uz *T.G.* kā patērētājas statusu, bet nesaturēja nekādu papildus informāciju. Papildus informāciju *T.G.* iesniedza tikai Centrā 2009.gada 7.aprīlī. Pieteicēja uzskata, ka nebija iespējams pirms administratīvā pārkāpuma ietas ierosināšanas novērst patērētāju tiesību pārkāpumu.

Arī Centram, lai noteiktu, vai *T.G.* ir uzskatāma par patērētāju, bija nepieciešams pieprasīt papildus informāciju. Tātad, ne tikai pieteicēja, bet arī Centrs varēja noteikt *T.G.* patērētāja statusu tikai pēc papildus informācijas saņemšanas.

LAPK 9.panta pirmā daļa, 10.pants un 11.pants noteic administratīvā pārkāpuma jēdzienu un skaidro administratīvā pārkrāpuma izdarīšanu ar nodomu vai aiz neuzmanības. Administratīvā pārkāpuma sastāvu veido arī subjektīvā puse. No LAPK 9.panta izriet, ka par administratīvo pārkāpumu ir atzīstama tikai vainojama darbība. Tiesu praksē ir vērtēta arī juridiskās personas vaina, sk. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2009.gada 5.marta spriedumu lietā Nr.SKA19/2009. Pieteicēja uzskata, ka konkrētajā administratīvajā lietā nevar konstatēt pieteicējas vainu. Tādējādi AS „Swedbank" darbībās iztrūkst viena no administratīvā pārkāpuma sastāva obligātajām pazīmēm – subjektīvā puse. Līdz ar to AS „Swedbnak" darbībās nav administratīvā pārkāpuma sastāva.

[6] Atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes pārstāve prasību neatzina, balstoties uz Lēmumā minētajiem apsvērumiem.

Motīvu daļa

[7] Tiesa, izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus kopsakarā ar procesa dalībnieku sniegtajiem paskaidrojumiem, secina, ka pieteicējas pieteikums ir noraidāms.

[8] Centrs 2008.gada 10.septembrī pieņēma lēmumu Nr.43-lg (*sk. Centra mājas lapas sadaļu „PTAC Lēmumi": http://www.ptac.gov.lv/page/215*). Minētajā lēmumā norādīts, ka banka ar patērētājiem noslēgtajos aizdevuma līgumos ir iekļāvusi nevienlīdzīgu un netaisnīgu līguma noteikumu. Konkrētajā gadījumā līgums paredzēja, ka gadījumā, kad saistības netiek savlaicīgi pildītas, patērētājam jāmaksā bankai līgumsods 5% apmērā no aizdevuma summas. Turklāt minētais līgumsods ir aprēķināts vienlaikus ar līgumā minētajiem nokavējuma procentiem 0.16% apmērā dienā un nokavējuma līgumsodu 0.16% apmērā dienā. Centrs secina, ka patērētājam ir paredzēts

neproporcionāli liels līgumsods saistību nepildīšanas gadījumā un šo (trīskāršo) sankciju piemērošanas rezultātā patērētājs tiek nostādīts neizdevīgā stāvoklī un tas ir pretrunā ar labticīguma prasībām, pārkāpjot līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu. Ar minēto lēmumu Centrs uzdeva bankai pārtraukt pildīt ar patērētājiem noslēgtajos līgumos nevienlīdzīgu un netaisnīgu līguma noteikumu, mēneša laikā grozīt patērētājiem piedāvātajos līguma projektos nevienlīdzīgu un netaisnīgu līguma noteikumu un sniegt informāciju Centram par lēmuma izpildi pirms beidzas noteiktais mēneša termiņš.

[9] No lietas materiāliem izriet turpmāk norādītie faktiskie apstākļi.

[9.1] *T.G.* un AS „Swebank" 2006.gada 10.janvārī ir noslēgusi aizdevuma līgumu Nr.06-002074-PK (ar 2006.gada 1.februāra un 2007.gada 14.septembra līguma grozījumiem) (*lietas 45.-47 un 50.lapa*). Aizdevuma līguma nodrošinājums ir nekustamais īpašums Jūrmalā, */adrese/*. Aizdevuma līguma 1.2.punktā norādīts līguma mērķis - nekustamā īpašuma Jūrmalā, */adrese/* iegāde un rekonstrukcija. Aizdevuma līguma 1.10.punkts paredz *T.G.* maksāt bankai nokavējuma procentus 0.16% apmērā dienā. Aizdevuma līguma 1.11.punkts paredz *T.G.* maksāt bankai nokavējuma līgumsodu 0.16% apmērā dienā. Aizdevuma līguma 10.4.punkts paredz ka gadījumā, kad saistības netiek savlaicīgi pildītas, *T.G.* jāmaksā bankai līgumsods 5% apmērā no aizdevuma summas.

[9.2] Banka 2009.gada 12.janvārī nosūtīja *T.G.* vēstuli Nr.316RC01-321A (*lietas 48.lapa*). Banka norāda, ka *T.G.* nav izpildījusi 2006.gada 10.janvārī ar banku noslēgto aizdevuma līgumu, ilgāk kā 30 dienas nokavējot procentu (atlīdzības par aizdevuma lietošanu) samaksas termiņu. Banka paziņo par atkāpšanos no aizdevuma līguma un pieprasa *T.G.* atmaksāt visu neatmaksāto aizdevuma summu, kā arī procentus un līgumsodus.

[9.3] *T.G.* 2009.gada 26.janvārī vērsās Centrā ar sūdzību (*lietas 42.-44.lapa*). *T.G.* uzskata, ka 2006.gada 10.janvārī ar banku noslēgtajā aizdevuma līgumā ir iekļauti nevienlīdzīgi un netaisnīgi līguma noteikumu. *T.G.* uzskata cita starpā par netaisnīgiem un nesamērīgiem līgumsodus, kā arī uzskata, ka banka ir pārkāpusi tiesiskās vienlīdzības principu.

[9.4] *T.G.* 2009.gada 26.janvārī nosūtīja arī vēstuli bankai (*lietas 111.lapa*). *T.G.* uzskata, ka 2006.gada 10.janvārī ar banku noslēgtajā aizdevuma līgumā ir iekļauti nevienlīdzīgi un netaisnīgi līguma noteikumu.

[9.5] Centrs 2009.gada 2.martā nosūta vēstuli bankai (*lietas 49.lapa*). Centrs konstatē, ka pēc būtības identiskus līgumu noteikumus jau ir vērtējis un 2008.gada 10.septebrī pieņēmis bankai saistošu lēmumu Nr.43-lg. Centrs konstatē, ka banka vēl joprojām nav sniegusi informāciju par 2008.gada 10.septembra lēmuma Nr.43-lg izpildi. Centrs pieprasa bankai informāciju par minētā lēmuma izpildi. Centrs konstatē, ka banka vēl 2009.gada 12.janvārī nosūtīja *T.G.* vēstuli, kurā tiek piemēroti netaisnīgi līguma nosacījumi. Tātad banka pieļāvusi LAPK 166.^{16}pantā paredzēto administratīvo pārkāpumu. Centrs uzaicina bankas atbildīgo amatpersonu ierasties uz administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanu un protokola sastādīšanu.

[9.6] Banka 2009.gada 16.martā ar vēstuli Nr.316LG00-043A sniedz savus paskaidrojumus Centram (*lietas 52.lapa*). Banka paskaidro, ka pilda 2008.gada 10.septembra lēmumu Nr.43-lg. Minētais lēmums neattiecas uz *T.G.*, jo viņa nav uzskatāma par patērētāju. *T.G.* no aizdevuma līguma izrietošās saistības nav vienīgās kredītsaistības. *T.G.* ir trīs hipotekārās kredītsaistības gan bankā, gan citās kredītiestādēs. *T.G.* darbojas kā māklere un ir reģistrējusies kā individuālā darba veicēja.

[9.7] Centra Administratīvo pārkāpumu lietu sektora vadītāja 2009.gada 24.martā sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu RA Nr.203266 (*lietas 62.lapa*). Protokolā norādīts, ka 2009.gada 28.janvārī saņemts *T.G.* iesniegums saistībā ar 2006.gada 10.janvārī starp *T.G.* un banku noslēgtā izdevuma līguma atbilstību patērētāju tiesību aizsardzību regulējošo normatīvo aktu prasībām. Centrs ir izvērtējis minēto aizdevuma līgumu un konstatē, ka pēc būtības identiskus līguma nosacījumus ir vērtējis un 2008.gada 10.septembrī ir pieņēmis patērētāju interešu kolektīvo lēmumu par nevienlīdzīgiem un netaisnīgiem līguma noteikumiem Nr.43-lg. Ar minēto lēmumu Centrs uzdeva bankai pārtraukt pildīt ar patērētājiem noslēgtajos līgumos nevienlīdzīgu un netaisnīgu līguma noteikumu, mēneša laikā grozīt patērētājiem piedāvātajos līguma projektos nevienlīdzīgu un netaisnīgu līguma noteikumu un sniegt informāciju Centram par lēmuma izpildi pirms beidzas noteiktais mēneša termiņš. Centrs konstatē, ka banka vēl 2009.gada 12.janvārī *T.G.* kā patērētājai ir nosūtījusi vēstuli, kurā norāda, ka piemēro aizdevuma līgumā ietvertos netaisnīgos līguma nosacījumus. Par šādu rīcību Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 25.panta desmitā daļa dod tiesības Centram uzlikt bankai administratīvo sodu. Tā kā banka nav izpildījusi 2008.gada 10.septembra lēmumā Nr.43-lg uzdoto, banka ir izdarījusi LAPK 166.[16]pantā paredzēto administratīvo pārkāpumu.

[9.8] *T.G.* 2009.gada 6.aprīlī sniedza Centram savus paskaidrojumus (*lietas 63.lapa*). *T.G.* paskaidro, ka nekustamo īpašumu */adrese/*, Jūrmalā iegādājās personīgai dzīvošanai. Nekustamā īpašuma ēkai bija nepieciešama pilna rekonstrukcija. Banka izsniedza kredītu nekustamā īpašuma iegādei un remontam. Par to liecina aizdevuma zemā procentu likme, kas bija pieejama tikai mājokļa finansēšanai. Pēc tam, kad bija uzsākta mājas renovācija, konstatēja būtiskas novirzes no projekta. Nācās pilnībā pārtaisīt sākotnējo rekonstrukcijas projektu, kas būtiski sadārdzināja ēkas rekonstrukcijas izmaksas. Sadārdzinājumu rezultātā ar *T.G.* ģimenes veiktajiem uzkrājumiem nepietika, un, lai pabeigtu remontu, tika ņemti divi kredīti ēkas (arī meitas dzīvokļa) remontam, ieķīlājot citus īpašumus. Šobrīd *T.G.*, viņas vīrs un vīra māte pastāvīgi dzīvo */adrese/*, Jūrmalā. No 2007.gada augusta nekustamajā īpašumā ir deklarēta vīra māte, kura ir pensionāre un katru mēnesi saņem pensiju pēc nekustamā īpašuma adreses. Tā kā *T.G.* kā pašnodarbinātā persona jau bija reģistrējusies Valsts ieņēmumu dienesta Vidzemes priekšpilsētas nodaļā, deklarētā dzīvesvieta palika meitas dzīvoklis. Tas bija praktisku apsvērumu dēļ. Laikā, kad valstī vēl nebija ekonomiskā krīze, pašnodarbinātās personas statusā kā menedžeris darbā ar klientiem kredītu jomā *T.G.* strādāja ar vairākām bankām uz sadarbības līguma pamata, tostarp arī ar pieteicēju, kurai bija iesniegta pašnodarbinātās personas reģistrācijas apliecība. Šobrīd bankām vairs nav nepieciešams piesaistīt klientus hipotekārajiem kredītiem un arī pašu klientu vairs nav, tāpēc bankas, arī pieteicēja, šo līgumus ir izbeigušas. Ar spekulatīviem darījumiem nekustamo īpašumu jomā *T.G.* nav nodarbojusies. Bankas darbinieki, ar kuriem *T.G.* sadarbojās sava personīgā kredīta ietvaros, lieliski zināja, ka nekustamais īpašums */adrese/*, Jūrmalā tiek pirkts ģimenes vajadzībām, lai tajā dzīvotu.

T.G. 2009.gada 6.aprīļa paskaidrojumiem pievienojusi 2005.gada 7.oktobrī ar banku noslēgto sadarbības līgumu Nr.315PL00-030E (*lietas 64.-65.lapa*). Sadarbības līgumā banka un *T.G.* ir vienojusies par sadarbību klientu piesaistīšanai bankai. Līguma ietvaros *T.G.* apņēmās piesaistīt klientus bankai hipotekārās kreditēšanas programmai, informēt potenciālos klientus par bankas kreditēšanas noteikumiem un politiku, sniegt palīdzību aizdevumu saņemšanai nepieciešamo dokumentu noformēšanā līdz pat aizdevuma summas izsniegšanas brīdim klientam, kā arī apkopt no klientiem saņemto informāciju un dokumentus, kas nepieciešami bankas lēmuma pieņemšanai par

aizdevuma piešķiršanu klientiem (līguma 1.1.punkts). Parakstot līgumu *T.G.* apliecina, ka ir reģistrējusies attiecīgajās valsts un pašvaldības institūcijās kā individuālā darba veicēja un iesniedz bankai iepriekšminēto faktu apliecinošu dokumentu (līguma 1.2.punkts).

T.G. 2009.gada 6.aprīļa paskaidrojumiem pievienojusi 2005.gada 13.jūnijā bankas izsniegtu sertifikātu par to, ka *T.G.* ir noklausījusies semināru par privātpersonu kredīta saņemšanas iespējām bankā (*lietas 66.lapa*).

[9.9] Banka 2009.gada 20.aprīlī sniedza Centram paskaidrojumus (*lietas 68.lapa*). Pēc *T.G.* 2009.gada 6.aprīļa paskaidrojumu saņemšanas banka ir uzzinājusi tos apstākļus, kādos *T.G.* aizdevuma līguma ietvaros būtu uzskatāma par patērētāju. Banka 2009.gada 15.aprīlī ir nosūtījusi *T.G.* vēstuli par aizdevuma līguma saistību apmēru, kurā nav ietverts 5% līgumsods. *T.G.* netiek piemērots ar Centra 2009.gada 10.septembra lēmumā Nr.43-lg konstatētie netaisnīgie līguma noteikumi. Banka uzskata, ka nav vainojama administratīvā pārkāpuma izdarīšanā un tās rīcībā nav administratīvā pārkāpuma sastāvs.

Bankas 2009.gada 20.aprīļa paskaidrojumiem pievienota 2009.gada 15.aprīļa vēstule Nr.316RC01-3148A *T.G.* (*lietas 69.lapa*). 2006.gada 10.janvāra aizdevuma līguma parādsaistību apmēru nav ietverts 5% līgumsods.

[9.10] Lietas materiālos ir Latvijas Bankas Kredītu reģistra pārskats par *T.G.* saistībām (*lietas 54.-56.lapa*). No minētā pārskata izriet, ka *T.G.* ir vairākas kredītsaistības dažādās kredītiestādēs, no kurām trīs saistības ir nodrošinātas, ieķīlājot nekustamo īpašumu.

[9.11] Lietas materiālos ir *T.G.* 2004.gada 18.augustā izdota nodokļu maksātāja reģistrācijas apliecība (*lietas 57.lapa*).

[9.12] Lietas materiālos ir Rīgas pilsētas zemesgrāmatu nodaļas izraksts par *T.G.* piederošajiem nekustamajiem īpašumu Rīgā (*lietas 79.-80.lapa*).

[10] Pieteicēja ar Centra sākotnējo 2009.gada 22.aprīļa lēmumu un Lēmumu, ar kuru sākotnējais lēmums pārskatīts un atstāts negrozīts, ir saukta pie administratīvā atbildības saskaņā ar LAPK 166.[16] panta pirmo daļu. Minētā tiesību norma (*redakcija uz Lēmuma pieņemšanas dienu*) noteic: par uzraudzības iestādes lēmuma par netaisnīgu līguma noteikumu novēršanu nepildīšanu vai normatīvajos aktos noteiktās lēmuma izpildes kārtības neievērošanu uzliek naudas sodu fiziskajām personām līdz simt latiem, bet juridiskajām personām - līdz tūkstoš latiem.

Tātad, lai banku sauktu pie administratīvās atbildības saskaņā ar LAPK 166.[16] panta pirmo daļu ir jākonstatē, ka:

1) banka nepilda Centra lēmumu par netaisnīgu līguma noteikumu novēršanu
vai
2) banka neievēro normatīvajos aktos noteikto Centra lēmuma izpildes kārtību.

[11] Saskaņā ar LAPK 243.pantu pierādījumi administratīvā pārkāpuma lietā ir jebkuri fakti, uz kuru pamata institūcijas (amatpersonas) likumā noteiktajā kārtībā nosaka administratīvā pārkāpuma esamību vai neesamību, pie administratīvās atbildības sauktās personas vainu un citus apstākļus, kam ir nozīme lietas pareizā izlemšanā. Šos faktus konstatē ar šādiem līdzekļiem: ar protokolu par administratīvo pārkāpumu, ar tās personas paskaidrojumiem, kuru sauc pie administratīvās atbildības, ar cietušā un liecinieku liecībām, eksperta atzinumu, lietiskajiem pierādījumiem, protokolu par priekšmetu un dokumentu izņemšanu, citiem dokumentiem, kā arī pārkāpumus fiksējošiem tehniskiem līdzekļiem (braukšanas ātruma noteikšanas mērierīces, mērierīces alkohola koncentrācijas noteikšanai izelpotajā gaisā, foto, video u.tml.).

LAPK 272.pants nosaka, ka institūcijai (amatpersonai), izskatot administratīvā pārkāpuma lietu, jānoskaidro, vai ir izdarīts administratīvais pārkāpums, vai attiecīgā persona ir vainīga tā izdarīšanā, vai šo personu var saukt pie administratīvās atbildības, vai ir atbildību mīkstinoši un pastiprinoši apstākļi, vai ir nodarīts mantisks zaudējums, kā arī jānoskaidro citi apstākļi, kam ir nozīme lietas pareizā izlemšanā.

[12] Centrs 2008.gada 10.septembrī pieņēma lēmumu Nr.43-lg, ar kuru uzdeva bankai pārtraukt pildīt ar patērētājiem noslēgtajos līgumos nevienlīdzīgu un netaisnīgu līguma noteikumu, mēneša laikā grozīt patērētājiem piedāvātajos līguma projektos nevienlīdzīgu un netaisnīgu līguma noteikumu un sniegt informāciju Centram par lēmuma izpildi pirms beidzas noteiktais mēneša termiņš.

Ar Centra 2009.gada 2.marta vēstuli bankai un bankas 2009.gada 16.marta paskaidrojumiem Centram ir pierādīts, ka banka nebija Centram sniegusi informāciju par 2008.gada 10.septembra lēmuma Nr.43-lg izpildi minētā lēmumā noteiktajā termiņā.

No bankas 2009.gada 12.janvāra vēstules *T.G.* ar paziņojumu par atkāpšanos no līguma, *T.G.* 26.janvāra sūdzības Centram un bankai par netaisnīgiem līguma noteikumiem un Centra Administratīvo pārkāpumu lietu sektora vadītājas 2009.gada 24.martā sastādītā administratīvā pārkāpuma protokola RA Nr.203266 izriet, ka banka attiecībā uz *T.G.* piemēro identiskus līguma noteikumus, kurus Centrs jau ir vērtējis 2008.gada 10.septembra lēmumā Nr.43-lg un atzinis par nevienlīdzīgiem un netaisnīgiem, un ir uzdevis bankai izslēgt no līgumiem.

[13] Banka uzskata [3.1, 5], ka *T.G.* tikai administratīvās lietas izskatīšanas laikā sniegusi informāciju, ka tā aizdevuma līgumu ir slēgusi kā patērētāja, nevis kā saimnieciskās darbības veicēja. Pirms šīs informācijas saņemšanas banka nezināja un nevarēja zināt, ka *T.G.* ir rīkojusies kā patērētāja.

No lietas materiāliem izriet [9.8], ka *T.G.* ir noklausījusies semināru par privātpersonu kredīta saņemšanas iespējām bankā un 2005.gada 13.jūnijā saņēmusi zināšanu apliecinošu sertifikātu. *T.G.* 2005.gada 7.oktobrī ar banku noslēgusi sadarbības līgumu par klientu piesaistīšanu bankai hipotekārās kreditēšanas programmas ietvaros, apņēmusies informēt potenciālos klientus par bankas kreditēšanas noteikumiem un politiku, apņēmusies sniegt palīdzību aizdevumu saņemšanai nepieciešamo dokumentu noformēšanā līdz pat aizdevuma summas izsniegšanas brīdim klientam, kā arī apkopt no klientiem saņemto informāciju un dokumentus, kas nepieciešami bankas lēmuma pieņemšanai par aizdevuma piešķiršanu klientiem (līguma 1.1.punkts). Parakstot līgumu *T.G.* apliecina, ka ir reģistrējusies attiecīgajās valsts un pašvaldības institūcijās kā individuālā darba veicēja un iesniedz bankai iepriekšminēto faktu apliecinošu dokumentu (līguma 1.2.punkts). Lietas materiālos [9.11] ir *T.G.* 2004.gada 18.augustā izdota nodokļu maksātāja reģistrācijas apliecība.

Tiesas ieskatā no minētās informācijas nav izsecināms, ka *T.G.* ir pašnodarbināta māklere nekustamā īpašuma tirgū. *T.G.* saimnieciskā darbība ir bijusi saistīta ar klientu piesaistīšanu bankai hipotekārās kreditēšanas programmas ietvaros, par ko *T.G.* ir noklausījusies īpašu apmācības kursu bankā. Individuālā darba veicēja statuss ir bijis nepieciešams sadarbības līguma izpildei un šāda nepieciešamība izriet no paša līguma.

Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 3.panta pirmā daļa noteic, ka dzīvesvieta ir jebkura personas brīvi izraudzīta ar nekustamo īpašumu saistīta vieta (ar adresi), kurā persona labprātīgi apmetusies ar tieši vai klusējot izteiktu nodomu tur dzīvot, kurā dzīvot

tai ir tiesisks pamats un kuru šī persona atzīst par vietu, kur tā sasniedzama tiesiskajās attiecībās ar valsti un pašvaldību.

Tātad *T.G.* ir pienākums deklarē savu dzīvesvietu tur, kur tai dzīvot ir tiesisks pamats un kur tā ir sasniedzama tiesiskajās attiecībās ar valsti un pašvaldību. *T.G.* 2009.gada 6.aprīļa paskaidrojumā Centram ir norādījusi, ka ir izvēlējusies deklarēt dzīvesvietu meitas dzīvoklī praktisku apsvērumu dēļ. Šāda rīcība, tiesas ieskatā atbilst Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 3.panta pirmās daļas normas saturam.

Tādējādi banka nepamatoti ir izdarījusi secinājumu, ka tā kā *T.G.* nav deklarējusi savu dzīves vietu */adrese/*, Jūrmalā, tad nekustamais īpašums ir iegādāts saimnieciskās darbības veikšanai.

No lietas materiāliem izriet [9.10], ka *T.G.* ir vairākas kredītsaistības dažādās kredītiestādēs, no kurām trīs saistības ir nodrošinātas, ieķīlājot nekustamo īpašumu. Tāpat banka norāda [3.1; 9.12] uz pieteicējas netipisko aktivitāti nekustamā īpašuma tirgū, kas bankai deva priekšstatu par pieteicēju kā par mākleri nekustamā īpašuma tirgū.

Tiesa nepiekrīt šādiem bankas secinājumiem. Aktivitāte nekustamo īpašuma tirgū ne vienmēr ir saistīta ar saimniecisko darbību. Personai var pastāvēt arī citi apsvērumi iegādāties nekustamo īpašumu, kā piemēram, turīga persona var nodrošināt savu radinieku labklājību. Tāpēc tiesa nepiešķir nozīmi bankas norādījumam [3.1] par pieteicējas rīcībā esošajiem vairākiem nekustamajiem īpašumiem. Tiesa piešķir izšķirošu nozīmi *T.G.* 2009.gada 6.aprīļa paskaidrojumiem Centram un nonāk pie secinājuma, ka tie kopsakarā ar citiem pierādījumiem lietā ir pamatoti.

[14] Pieteicēja uzskata [5], ka administratīvā pārkāpuma lietā iztrūkst viena no administratīvā pārkāpuma obligātajām pazīmēm – subjektīvā puse; konkrētajā lietā nevar konstatēt pieteicējas vainu.

LAPK 9.panta pirmajā daļā noteikts, ka par administratīvo pārkāpumu var tikt atzīta tikai vainojama (ar nodomu vai aiz neuzmanības izdarīta) darbība vai bezdarbība. Tādējādi vaina ir viens no priekšnoteikumiem personas saukšanai pie administratīvās atbildības. Šis priekšnoteikums ir vienlīdz attiecināms gan uz fizisko, gan juridisko personu administratīvo atbildību.

Kā pareizi norādījusi pieteicēja, Administratīvo tiesu judikatūrā atzīts, ka juridisko personu vaina ir nosakāma, ņemot vērā divus nosacījumus: pirmkārt, vai juridiskajai personai bija iespēja nodrošināt noteikumu ievērošanu, par kuru pārkāpšanu ir paredzēta administratīvā atbildība, otrkārt, vai juridiskā persona veica nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu šo noteikumu ievērošanu (*skat. arī Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2009.gada 5.marta spriedumu Nr.SKA-19/2009*).

No lietā esošajiem pierādījumiem izriet, ka *T.G.* ir bijusi bankas sadarbības partnere. Proti, *T.G.* ir noklausījusies semināru par privātpersonu kredīta saņemšanas iespējām bankā un 2005.gada 13.jūnijā saņēmusi zināšanu apliecinošu sertifikātu [9.8]. 2005.gada 7.oktobrī *T.G.* ar banku noslēgusi sadarbības līgumu par klientu piesaistīšanu bankai hipotekārās kreditēšanas programmas ietvaros [9.8]. Tas nozīme, ka jau kopš 2005.gada vidus bankai *T.G.* bija zināma un nebija vajadzīgas īpašas pūles, lai noskaidrotu, kādām vajadzībām nekustamais īpašums */adrese/*, Jūrmalā tiek pirksts. Bankai kā rūpīgam saimniekam, pārvaldot savus finanšu līdzekļus, ir jāizrāda interese, kādam mērķim kredīts tiks izmantots. Tiesas ieskatā, tas ietilps bankas profesionālajos pienākumos, īpaši ņemot vērā, ka banka ir aizdevusi ievērojamu naudas summu, tātad bankai ar klientu vajadzēja pārrunāt aizņemto finanšu līdzekļu izlietojumu.

No minētā tiesa secina, ka bankai bija iespēja nodrošināt Centra 2008.gada 10.septembra lēmuma Nr.43-lg izpildi arī attiecībā uz pieteicēju un banka nav veikusi nepieciešamos pasākumus, lai ievērotu noteikumu pārtraukt pildīt ar patērētājiem noslēgtajos līgumos nevienlīdzīgu un netaisnīgu līguma noteikumu.

[15] Apkopojot iepriekš minēto, tiesa atzīst, ka ar administratīvā lietas materiālos esošajiem pierādījumiem – Centra Administratīvo pārkāpumu lietu sektora vadītāja 2009.gada 24.martā sastādīto administratīvā pārkāpuma protokolu RA Nr.203266, *T.G.* 2009.gada 6.aprīļa paskaidrojumiem, AS „Swedbank" 2009.gada 16.marta un 20.aprīļa paskaidrojumiem, 2006.gada 10.janvārī starp *T.G.* un AS „Swebank" noslēgto aizdevuma līgumu Nr.06-002074-PK (ar 2006.gada 1.februāra un 2007.gada 14.septembra līguma grozījumiem), 2005.gada 7.oktobrī starp *T.G.* un AS „Swebank" noslēgto sadarbības līgumu Nr.315PL00-030E, AS „Swedbank" 2005.gada 13.jūnijā izsniegto sertifikātu *T.G.*, AS „Swedbak" 2009.gada 12.janvārī nosūtīto vēstuli *T.G.* – ir konstatēts, ka AS „Swedbank nav izpildījusi Centra 2008.gada 10.septembrī pieņemto lēmumu Nr.43-lg. AS „Swedbank" ir vainojama administratīvā pārkāpuma izdarīšanā, tātad ir saucama pie administratīvās atbildības.

[16] LAPK 32.panta otrā daļa noteic: uzliekot sodu, ņem vērā izdarītā pārkāpuma raksturu, pārkāpēja personību, viņa vainas pakāpi, mantisko stāvokli, atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus.

LAPK 33.panta pirmās daļas 2.punkts noteic, ka atbildību par administratīvo pārkāpumu mīkstina apstāklis, ja vainīgais ir novērsis pārkāpuma kaitīgās sekas.

Lietas materiālos [9.9] ir bankas 2009.gada 15.aprīļa vēstule Nr.316RC01-3148A *T.G.*, no kuras izriet, ka 2006.gada 10.janvāra aizdevuma līguma parādsaistību apmērā nav ietverts 5% līgumsods. Tātad banka novērsa pārkāpuma sekas vēl pirms lēmuma par soda uzlikšanu administratīvajā lietā (2009.gada 22.aprīlī), kas ir vērtējams kā atbildību mīkstinošs apstāklis.

Banka uzskata [3.2], ka nozīme ir tam, ka konkrētajā gadījumā kaitīgās sekas nav iestājušās, un pat tad, ja tās būtu iestājušās, tās būtu viegli novēršamas.

Tiesa piekrīt Centra Lēmumā norādītajam [2.6], ka administratīvā soda piemērošanu AS „Swedbank" ir nepieciešama un vajadzīga, lai turpmāk atturētu no šāda administratīvā pārkāpuma izdarīšanas un panāktu neizpildīto tiesisko pienākumu izpildi, kā arī, lai atturētu citas personas no līdzīgu pārkāpumu izdarīšanas. Tiesa arī piekrīt, ka nosakot sodu bankai, ir jāņem vērā bankas mantiskais stāvoklis.

Tiesa uzskata, ka Centrs ir pareizi izdarījis lietderības apsvērumus un AS „Swedbank" par izdarīto administratīvo pārkāpumu ir piemērots atbilstošs administratīvais sods Ls 200 apmērā.

[17] Apkopojot augstāk minēto, tiesa nonāk pie secinājuma, ka Patērētāju tiesību aizsardzības centra 2009.gada 14.jūlija lēmums Nr.15-apk ir tiesisks un pamatots, tādēļ atstājams negrozīts, bet AS „Swedbank" pieteikums noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu, Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 286.panta pirmās daļa 1.punktu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda:

Patērētāju tiesību aizsardzības centra 2009.gada 14.jūlija lēmumu Nr.15-apk atstāt negrozītu, bet AS „Swedbank" pieteikumu noraidīt.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā 20 dienu laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese /paraksts/ S.Audzere

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas

tiesnese _____ S.Audzere
Rīgā, 2011.gada 18.maijā